

Stampij zonder onderbroek

FREEK SCHRAVESANDE
Verslaggever

‘Daar gaan we graven!’ Een jongen met oranje schep wijst naar de hoogste duintop en beklimt het mulle zand, een jongen met blauwe schep volgt hem op de voet. Bovenop wijst hij naar een duinpannetje. „Kom Quinten, daar gaan we een hut bouwen!” Terwijl het tweetal druk aan het graven is, trekt een oude man enkele duintoppen verderop zijn onderbroek uit. Witte billen en een gebronsd lijf. Daar staat hij, geolied op het voorste duin. Zijn buik(je) naar voren, de armen in de zij. Uitkijkend over het strand en de strandhuisjes en de zee bij Hoek van Holland. Een briesje waait door zijn grijze manen.

Al zeker twintig jaar noemt de buurt ze ‘stokstaartjes’, de mannen die in ‘de Hoek’ de duin-

Weer of geen weer, dagelijks staan bij Hoek van Holland blote mannen in de duinen. Jaren ging dat goed, totdat het Zuid-Hollands Landschap het duin afsloot wegens ‘overbetreding’. Nu staan ze overal.

Naaktrecreatie is er illegaal en reden voor een bon. Maar de stokstaart bloot betrappen, is zo makkelijk nog niet. Meermalen per dag rijden agenten te paard of per terreinwagen door het duin. Het meeste succes, zegt een van de agenten, hebben haar collega’s in burger (sportbroekje, wit T-shirt). „Die schrijven zich helemaal blauw.”

Terwijl de bereden dienders vanaf het strand zijdelings het duin naderen, heeft een man op de dichtstbijzijnde duintop zijn telefoon al in de hand. Ook verderop grijpen mannen naar hun toestel. „Ze bellen elkaar”, weet de agente. „Niet allemaal, sommigen.” Raketings klotsen de hoeven van hun paarden nu langs mannen gezeten op een badlaken naast een sporttas en een opengeslagen boek. Staan doen ze niet meer, allemaal hebben ze een onderbroek aan.

Alleen Cor en Corrie reageren. Het bejaarde echtpaar ligt hier vaker te zonnen, lekker uit de wind. „Mag dit ook niet?” vraagt Corrie aan de agenten terwijl ze haar T-shirt omhoogtrekt en haar borsten toont. „Waar zijn de vrijgevochten tijden, hè Cor. Je mag tegenwoordig niks meer.”

De agenten zijn nog niet achter het laatste duin verdwenen als bij een enkeling de broek alweer op de knieën hangt. Corry wijst naar de twee mannen naast haar. Een forse man met lang grijs haar en een tengere jongen ernaast. „Ik moest wel lachen”, zegt ze. „Ik zag ze daar-net denken ‘oh, onraad’ en hup, hun broeken gingen aan.”

Waarom zij hier zitten? „We zitten hier ge-

Op het infobordje bij de stokstaartjes in Artis, onder het kopje Zoonaanbidders:
Het aan mangoesten verwante stokstaartje (*Suricata suricatta*) komt voor in zuidelijk Afrika. Daar woont het droog, open terrein. Als het koud is blijven stokstaartjes het liefst in hun hol onder de grond. Zo gauw de zon maar even schijnt zitten ze met hun voorpoten gespreid en de buik naar de zon gericht.

toppen bevolken. Midweeks veel pensionado’s, in het weekend ook adolescenten. De parallellen met hun Afrikaanse soortgenoot zijn talrijk. De mannen staan in die typische stokstaarthouding, sommigen lopen wat rond. Soms verdwijnt er eentje achter het duin, om elders weer te verschijnen. Bij mooi weer zijn het er soms wel dertig. Maar ook op een dag als vandaag, in weer en wind, zijn er altijd wel een paar te vinden.

Verhalen over wat ze in duingebied de ‘Van Dixhoorndriehoek’ allemaal uitspoken zijn er altijd geweest. De Hoekenezen vonden het lang best. De stokstaartjes, zegt fotograaf Peter de Krom (31), een *local*, hoorden er gewoon bij. De Krom maakte zo’n tien jaar geleden kennis met het fenomeen, toen hij met zijn vriendin het lokale naaktstrand bezocht. Gniffelend bekeek hij het schouwspel in de verte, net als iedereen. Niks bijzonders, iederéén was er naakt. De afgelopen zomer trokken de stokstaartjes

opnieuw zijn aandacht. De Krom was getuige van een merkwaardige migratie van de soort richting het zuiden, een duin verderop, te midden van spelende kinderen en mensen in textiel. Vanaf de Zeetoren – gebouwd als Duitse radartoren in oorlogstijd – zag hij hoe het volkje met uitsterven werd bedreigd, keer op keer werd aangevallen, maar wist te overleven. Deze maand besloot hij er al fotograferend een studieproject van te maken.

Het eerste onraad roken de stokstaartjes in Hoek van Holland begin 2010, toen ‘Herstelplan Van Dixhoorndriehoek’ in werking trad. Het jonge stuifduin waarop ze stonden was Natura 2000-gebied, beschermd. Maar stekelig duindoorn met zijn zure, oranje bessen had het duin overwoekerd ten koste van bijzondere soorten. De oorzaak werd gezocht in ‘overbetreding’ en de neerslag van stikstof afkomstig van kassen en auto’s en, meest direct, stikstofdepositie van de stokstaart zelf.

Begin dit jaar nam het Zuid-Hollands Landschap de regie over van de gemeente. De fanatieke natuurbeheerder had een unieke duinvallei voor ogen waarin zeldzame soorten als de rugstreeppad konden terugkeren. De vleeskleurige orchis, Kleverige reigersbek, Groot duinsterretje, zeevolksmelk en, kroon op het werk, de groenknolorchis in 2020 – een niet echt mooi plantje dat volgens de EU-richtlijn nu eenmaal is beschermd.

Toen in mei een nieuw fietspad vlak langs het duin opende, werd de vrees voor overbetreding zo groot dat de provincie een radical besluit nam. Vanaf nu omsloot een hekwerk tot borsthoogte het duin. Er kwam een bordje ‘Verboden toegang, artikel 461’. De wilde mens had het afgelegd tegen de Wilde liguster.

Tot drie keer toe werd het hek door onbekenden opengeknipt bij de olifantenpadjes. Als vanouds stonden verse schoenaafdrukken haaks op de vossensporen in het zand. Tot drie keer toe

werd het hekwerk hersteld. Een kudde Drentse heideschape onder aanvoering van het recalcitrante schaap ‘Wollepop’ zorgde vanaf nu voor begrazing. Bijkomend voordeel was ‘afschrikking’. Een dergelijke kudde had ook op de naaktstrook in Zeewolde tot prima resultaten geleid.

De stokstaartjes konden niet anders dan zich verplaatsen. Hadden ze op hun oude stek slechts te duchten van het toiletgebouwtje van Aad en Lies (‘Voor al uw poep en pies’), hun nieuwe habitat was midden in de bewoonde wereld. Een duin pal voor een druk textielstrand waar de tijd niet had stilgestaan. Eettent Jan Patat had zijn naam veranderd in ‘Janszen aan Zee’ (of ‘Jansen aan Zee’, zoals op de zijkant staat). Aangrenzend was een rij strandhuisjes verzezen, ’s zomers bewoond door mensen uit de stad. Die hadden geen 60.000 euro betaald plus jaarlijks 4.000 voor pacht en opslag om tegen de blote reken van een groep mannen aan te kijken.

Er kwamen klachten. Bewoonster Marijke van Swet: „Laatst bij de buurtbarbecue met alle huisjes stond er zo’n man uitdagend op het duin, vijftig meter verderop. Die kon geen seconde van z’n piemel afblijven. We hebben met z’n allen staan applausseren, maar hij bleef gewoon staan.”

Ouders met kinderen maakten stampij, badgasten maakten melding van expliciete seksscènes en wandelaars zouden zijn lastiggevallen. De veiligheid, concludeerden de autoriteiten, was in het geding. Nadat ook de plaatselijke pers er lucht van had gekregen, besloten strandwacht en politie te ‘handhaven’.

En zo kan het dat vandaag, niet voor de eerste keer, twee jonge agenten te paard een rondje zullen doen. Soms zou de politie haar surveillance vanuit de Zeetoren beginnen, vanwaar ze met een verrekijker de stokstaartjes observeert.

Op het infobordje bij de stokstaartjes in Artis, onder het kopje Altijd op de uitkijk:
‘Overdag zijn stokstaartjes voortdurend in de weer om in de buurt van hun hol voedsel te verzamelen. Daarbij staat er eentje op de uitkijk, boven op een termietenheuvel of struik, steunend op zijn staart. Bij onraad verdwijnt de hele familie ogenblikkelijk onder de grond, waarbij de dieren elkaar ‘scherp keffend’ waarschuwen. Hun belangrijkste vijanden zijn roofvogels en jakhalzen.’

woon”, zegt de forse man met een Amerikaans accent. „Wat is aan de hand?” vraagt hij. Geïnteresseerd hoort hij het hele verhaal aan over de stokstaartjes, hun migratie en de slag om de Van Dixhoorndriehoek. „Daar weet ik niets van”, zegt hij vriendelijk. Om hem heen hangt een indringende geur van mannenparfum.

WAT DOEN DIE MANNEN DAAR?

- Het gaat om seks, ongetwijfeld, Maar hoe? Om te begrijpen wat ze doen, heeft fotograaf Peter de Krom deze maand de mannen op de duintoppen geobserveerd. Op afstand, geanonimiseerd. Het ging hem om de sociale interactie, niet om de personen. In zijn voorlopige conclusie maakt De Krom een verdeling in twee typen stokstaartjes: ‘staanders’ en ‘lopers’.

- De staanders zijn mannen die openstaan voor toenadering. Ze staan op de duintoppen en observeren de omgeving. De lopers lopen heen en weer op zoek naar de gunst van de staander. Bij oogcontact kan de loper vaart minderen en in de buurt van de staander gaan zitten, waarna de staander bepaalt of hij zich bij de loper voegt. Soms blijft de loper te dichtbij staan, tot ergernis van de staander, waarna die een duintop verderop zoekt. Dit spel gaat zo de hele dag door.

- Anders dan zijn Afrikaanse soortgenoot is de stokstaart in de Hoek extreem kieskeurig. In de veertig uur dat De Krom de soort observeerde, kwam het slechts twee keer tot kortdurend geritsel in het struikgewas. Sommige staanders staan een hele dag op dezelfde plek zonder enige interactie.

Bezitters van strandhuisjes in Hoek van Holland hebben geen 60.000 euro betaald plus jaarlijks 4.000 aan pacht om tegen de blote reken van een groep mannen aan te kijken. FOTO'S PETER DE KROM